

לסביות, פרטיות והחיים (הקווריירים) בעיר

ארנה קוין

עתונאית בארץ

השכן הליברלי שלי מדבר עם השכנה השמרנית בחדר המדרגות. אני שומעת אותם מעבר לדלת ומabitה בהם מبعد לחור הרצפה. הליברלי מנסה להרגיע את השמרנית. "לי אין בעיה אָתֶן", הוא אומר לה ברוח לב. "זה עניין הפרטוי. זה לא העסוק שלנו. בבית הפרטוי שלחן הן יכולות לעשות מה שאתה רוצה".

אני יוצאת מן הדירה והשכן הליברלי שלי תופס אותה למטה, ליד האינטראקום. הוא קשור אתי שיחה. הוא מסביר לי שפרטיות היא ערך עליון. משומך כך הוא עד השוק החופשי ונגד הסוציאליזם ("תראי איך הם יצאו דפוקים, הקיבוצנים, כל אחד בתחום של השני") והוא بعد המגזר הפרטוי, ולא צריך להעתurb לאנשים בעסקים הפרטויים שלהם ("גם ככה המדינה מכניסה יותר מדי ידים לתוך הכלים שלנו") ולדעתו עדיף שככל אחד יdag לעניינים שלו וושאנשים יפסיקו לדוחף את האף לחיים של אחרים.

"זה לא ענייני עם מי את שוכבת ומה אתה עושה בחדר השינה הפרטוי שלך", הוא אומר. "אנחנו לא שואלים ואת לא חייבת לספר לנו. אגב, היא נראית מאוד נחמדה", הוא מחייך. אני מחזירה חיוך, אומרת שאני חייבת לרווח, ויוצאת אל העיר.

הDİBOR הוא שהופך את האדם לישות פוליטית (4). (Arendt 1959,

אני הולכת למכולה לknوت יין אדום, פסטה, רוטב עגבניות וגבינת פרמזן. החבורה שלי בדרכה אליו ואני רוצה להכין לה ארוחת ערב. לי האינטראקום לא אמרתי כלום לשכן הליברלי, שמרתי על נימוסים בחדר מדרגות.

אבל בפעם הבאה אני חייבת לדבר. הוא בחור נחמד, הוא ודאי יקשיב. אני אגיד לו שהפרטיות היא כלום. כי אין תחום פרטוי אחד קבוע, שווה משהו בחיים האלה.

העיר אינה מפסיקת, היא פעילה ועוטפת וחודרת תמיד ואין לי
בעיר מקום שהוא מנותק מן העיר, מקום לעצמי, מקום לא-עירוני,
והתחום הפרטיאני שלי מצומצם, מעורפל, ארעי, נעלם ומופיע לרוגעים. הגז
מצינורות הפליטה של המכווןות נכנס לדירה, הקולות של העיר ננסים
לדירה, גם השכנה מלמעלה רוצה להיכנס, להציג, סליה על ההפרעה,
אולי יש לך גפרורים, תודה רבה.

וממילא כל מה שווה ממשו הוא ציבורי, אפילו הרוגעים
האנטימיים ביותר. הלידה בבית החולים, המות בבית הקברות,
התתגבורות בבית הספר, הצהרת האהבה לנצח — בודאי הרגע האנטימי
ביותר בחיים — באולם אירועים בנוכחות מאות מוזנים.
ನಾನು, אצל הליברלים כבר לא צריך להראות לכלום סדין מוכתם
בליל הכלולות. אבל מתי אתם חושבים להיכנס להרין? לא הגיע הזמן?
אולי תוציאי כבר את הדיאפוגמה?

ומה בדבר הסקרים? והסתטיסטיקה? והטלפונים והשאלות
והלחצים? והחרדות והציפיות? ומהחשבות? האם יש לנו מחשبة
אחד פרטיאנית, שהיא למורי שלנו ואינה מעוצבת, ואין לה כל היבט
ציבור-חברתי, נורומטיבי, כלל?

רק מה שנחשב רלוונטי, שוראי להירות ולהישמע, הוא מה שנstable
בחברה, וכך כל מה שהוא לא רלוונטי הופך באחת לעניין פרטיאני (שם,
.47).

אני חוזרת הביתה עם המוצרים — אף אחד לא חיכה לי בחדר המדרגות
— ומתיילה להכין את הרוטב לפסתה. אני חושבת: אם נמצא בתחום
הפרטיאני הזה, שבו לכל אחד יש כביכול זכות לעשות כרצונו? אני פותחת
מילון הפרטיאני, לפי אבן-שושן, הוא התחום השיקרי לייחיד בינו לבין תחום
ששיך לכלל. לפי ההגדרה הזאת אין לי שום מקום פרטיאני בעולם: הדירה
שאני חיה בה שכורה — ככלומר, היא בבעלות פרטיאנית של מישהו אחר.
אין שום תחום — מרחב, חלל, אזור — על פני כדור הארץ ששיך לי
באופן פרטיאני.

אבל זה לא העניין. אני פותחת את היין, מזוגת לכוס ולוגמת.
התחום הפרטיאני, אני חושבת, הוא כנראה מושגgi ונגיד יותר: הוא התחום
שבו אני לבדי קובעת את החוקים החלים עליו, התחום שבו אני הסמכות
הబעלית. וזה תחום שנמצא מחוץ לתחום הכללי והחוקים הכלליים אינם
חלים עליו, "ולכל אחד הזכות לעשות בו כרצונו". ולפיכך, זהו התחום
היחיד שבו אין לי השפעה על החברה. בתחום הפרטיאני אין כל משמעות

למידה שבה אני נשמעת לחוקים של כולם, של הציבור, של מה שאינו פרט**.**

זו אפוא הגדרה שלילית של הפרטיות. התחום הפרט**i** אינו בתחום שבו מותר לי לעשות הכל, אלא התחום שבו מותר לי לעשות את כל מה שאסור לעשות בתחום הציבור. זהו האзор שבו מותר לי לצעוק בקול**i** קולות בזמן מעשה האהבה או בשעת כאס, בתנאי שהאיש אינו שומע אותן. וזה המקום שבו מותר לי להתהלך עירומה. כלל. לעותה את פרטוף**i** כלפי פרטופ**i** המתחווות במראה. להתנגד בצורה לא צפופה וכבלתי מוכנעת. להפליז. לעשות את כל מה שאינו לו מקום מוכבך ובכלל ממשמעות והשפעה בחברה. התחום הפרט**i** הוא התחום שבו אני נוננת משמעות מדומה לדברים שהם חסרי כל ממשמעות בחברה ומרוקנת ממשמעות את כל מה שהוא משווה בחברה.

וain מקום אחד קבוע, מסומן, שבו אני יכולה לעשות את כל אלה. לפעמים, המקום הcy*prati* הוא חדר השינה. לפעמים הוא תא סגור בשירותים ציבוריים.

בכל פעם שאנחנו מדברים על דברים שאortsם אפשר להשות רק בתחום הפרט**i** או באינטימיות, אנחנו מבאים אותם החוצה, אל התחום שבו הם זוכים למידה מסוימת של מציאות, שלא יכולה להיות להם לפני כן. נוכחותם של אחרים, שרים את מה שאנחנו רואים ושותעים את מה שאנחנו שומעים, מבטיחה לנו כי אנחנו והעולם שלנו אמיתיים (שם, 46).

אני יושבת על כסא במטבח ברגע עירוני שקט. החברה שלי עדין לא באה, הרוטב מתקרר. אני שותה עוד כוס יין וחושבת איך להסביר לשכנן הליברלי מה אני חושבת עליו. אולי אומר לו בפשטות: אתה בטח חושב שאתה נהדר. אתה מוכן לאפשר לכל מה שחריג להתקיים בתחום הפרט**i**, ככלומר מחוץ לציבור, במקום שבו אין לחריג כל השפעה, במקום שבו אין לו ממשמעות. הרי לדברים ניתנת ממשמעות רק בהקשר החברתי. אז על מי אתה חושב שאתה עובד?

ועוד משחו. אתה רוצה שנשמר על הח:rights שלנו בסוד. אתה לא שואל ואנחנו לא צריכות לספר. אתה אומר: עדיף שלא להתעסק בעניינים הפרטיים של אחרים. ככלומר, עדיף לא לדבר על מה שחריג, על מה שיוצא מגדר הנורמלי והציבורי. מה אתה חושב, שאני לא יודעת למה אתה חותר? הרי הדיבור הוא בהגדלה מעשה פוליטי, בעל השפעה. ורק הדיבור בפורמי על המעשים הפרטיים מבטל את ההיבט המגביל

של הפרטី והופך את המעשים הפרטיים לציבוריים. כאשר הציבור יודע מה נעשה בתחום הפרטី — שומע את הדברים או רואה אותם — הוא מכיל בתוכו את המעשים החרגנים האלה ואת עשויה המעשים, והם כבר לא מודרים בתחום הפרטី, הם חלק מן הציבור, הוא מכיל אותם, מתגונן ומשתנה. מה אתה חושב? אני לא יודעת שזה הדבר האחרון שאתה רוצה שיקרֶה?

הריבוי הוא תנאי הכרחי לחיים הפוליטיים. משום כך הרומנים — أولי העם הפוליטי ביותר שהכרנו — השתמשו במילים "להיות" ו"להיות בקרוב בני אדם", או "למות" ו"להдол מהיות בקרוב בני אדם" כמלים נדרפות (שם, 10).

אני זורקת את הרוטב לפח. החבורה שלי לא באה ואין לי תיאנון. אני מחליטה שבפעם הבאה שאפגוש את השכן שלי, אספר לו על עצמי, על האדם הפרטី שהוא אני. אספר לו איך אני נמצכת לחברה שלי. אתארא לו מה אנחנו עושים בחדר השינה שלי. אתארא לו מה אני חושבת כשאני בלבד, באmbטיה, מול המראה. כי אם אני לא מספרת לו על הצד הפרטី שלי, אני מבטלת את חריגותי, את יהודתי. ואיך אתקיים כך? ואיך אביא לשינוי חברתי?

אבל אולי, אני חושבת, אין מה לדאוג. הרי אני חיה בעיר. והשכן שלי חי בעיר. והעיר אינה מפסקה.

אמנם צריך לשלם את מחיר העירוניות: היחסים בין האנשים בעיר הם שכחניים, מסווגים, ענייניים וייש בהם מידה רבה של אידישות והם נעדרי רגש, כפי שמתאר אותם הסוציולוג גיאORG זימל (Simmel 1971, 326 [1903]). אבל זימל כותב גם כי היחסים המנוגדים האלה הם שמאפשרים את פריחתה של "עצמאות אינדיVIDואלית ואות שגשוגן של מזרויות אישיות" (שם, 338). והעיר, חרף האוירה המסובגת שבה, ובזכותה, "مبטייה לפרט סוג ורמה של חופש אישי שאין שווה להם בשום סיטואציה אחרת" (שם, 332).

או הנה, אני חיה בעיר. ואני לי בה מקום שהוא רק לעצמי. העיר פועלת ועוטפת וחודרת כל הזמן. זו תחושה טוביה: העיר אינה מוציאה אותי מן הכלל, היא משתפת אותי בחיים. היא לא מועדון סגור. הכל מתאפשרים בה. הכל כל כך שונים זה מזה. העיר היא סך כל השינויים המתאפשרים בתוכה. ברוחבו, בכיכר, בכתמי הקפה, בחרדי מדרגות.

הפעולה (המעשה הפוליטי) הייתה בודאי בבחינת מותרונות, אם בני אדם היו רק שכפול חזר ונשנה של מודל זהה, שטבעו ומהותו זהים

לכל וצפויים מראש, כמוطبع ומזהותם של כל שאר הדברים בעולם. המגון הוא התנאי הכרחי לפועלה האנושית משום שכולנו אותו דבר, ככלומר בני אדם, מהבחן הזאת שאף לא אחד מתנו אינו זהה לאף אחד אחר שאי פעם חי או יחייה" (Arendt 1959, 10).

אני נשענת על אדן החלון ואני לגמרי קשורה אל העיר שלי. כשהאני לא מחייבת לשכנים ליברלים בחדרי מדרגות, אני מתחלכת כל כולי בעיר, לא משאירה מאחור דבר מני. בכספי או בפרורו רק חלקים ממי מתחלכים ברחוב. החלקים שהשכנים לוחכים כਮוכנים מאליהם, כברית מחדל. בעיר אני לא צריכה להסתיר. זימל מבהיר זאת: בעיר, הנטייה של אנשים — הפוגשים זה את זה לעיתים רחוקות, בפגישות קצרות ושתתיות — היא "להציג את עצם באופן המדויק ביותר, ישר ולענין ובצורה האינדיידואלית ביותר" (Simmel [1903] 1971, 337).

זאת בニיגוד ליישוב הלא-עירוני הקטן, שם האינטראקציות ממושכות ותכוותיות יותר אבל גם פחות ברורות. אנשים בכפר ובפרור מאפשרים לזרלם לתפוס אותם בצורה יותר מעורפלת. אנשים בעיר מתחמיצים את עצם, מחייבים את עצמו, חושפים את עצמו, כדי לשרוד.

לכן, אני יורדת כל כולי אל הרחוב ומרגישה בו נות. והנה החבורה שלי, סוף-סוף היא באה אליו, אני מנפנפת לה בשמחה, היא מתקרכת, אנחנו מתחבקות, מתנשקות, כך במרכז הרחוב, כאילו העיר היא ביתה הפרט. כמה אנחנו نوعות.

החברה שלי אומרת ש"אנחנו צריכים לדבר". היא נראה רצינית. אני שואלת אותה על מה, ו יודעת היטב, מכירה את הטון הזה של "זה לא את זה אני". היא אומרת לי, "לא כאן, לא ליד כולם, בואי נשבע באיזו פינה פרטיה. אולי נעלה אליויך". אני אומרת לה, "לא, נשבע כאן על הספסל, במרכז העיר". "דברי, דברי", אני אומרת לה, "תגיד לי הכל, אין סודות בעיר".

החויה החזקה ביותר שאנו מכירים, חזקה עד כדי כך שהיא מוחקת בכל חוות אחרת, חוות של כאב גופני עז, היא חוות הכי פרטית והכי פחות ניתנת לשיחוף. לא רק שזו חוות היחידה שאנו מסוגלים לשווות לה צורה שתהיה מוכנת בזיכרון, אלא שאנו יכולים לתפוף אותה כמציאותית (Arendt 1959, 46).

ביבליוגרפיה

- Arendt, Hannah, 1959. *The Human Condition: A Study of the Central Dilemmas Facing Modern Man*. New York: Doubleday Anchor.
- Simmel, Georg, [1903] 1971. "The Metropolis and Mental Life," in *Georg Simmel: On Individuality and Social Forms, Selected Writings*, ed. Donald N. Levine. Chicago and London: The University of Chicago Press, pp. 324–339.